

ČŠI

Česká školní
inspekce

Nové metody, postupy a nástroje pro hodnocení kvality ve vzdělávání

Mgr. Tomáš Zatloukal, ústřední školní inspektor

PhDr. Ondřej Andrys, MAE, náměstek ústředního školního inspektora

Mgr. Petr Suchomel, Dr., vedoucí oddělení metodik a analýz

Bc. Kamil Melichárek, ředitel odboru ICT a hospodářské správy

Mgr. Tomáš Pavlas, oddělení metodik a analýz

Mgr. Jaroslav Faltýn, vedoucí oddělení profesního rozvoje

Celostátní konference projektu NIQES, Praha, 1. 10. 2015

Představení projektu NIQES

- ◀ postavení ČŠI a její úkoly
- ◀ zákonné povinnosti
- ◀ projekt NIQES a jeho zaměření
- ◀ inovace metod, postupů a nástrojů pro hodnocení

< informační systémy pro ČŠI i další aktéry

InspIS DATA

InspIS ŠVP

InspIS SET

InspIS SETmobile

InspIS PORTÁL

InspIS E-LEARNING

InspIS HELPDESK

- ⟨ personální a kariérní rozvoj
- ⟨ pilotáže
- ⟨ spolupráce s praxí
- ⟨ školení a vzdělávání
- ⟨ implementace

Analýza současných systémů hodnocení kvality a efektivity ve vzdělávání

- ⟨ základní vstupní dokument pro samotný vývoj konkrétních metodik a metodologií pro stanovení obecných rámců pro hodnocení i konkrétních metodik pro hodnocení vybraných gramotností
- ⟨ na příkladech mnoha zemí OECD představuje pojetí kvality ve vzdělávání a její definice
- ⟨ rozebírá systémy hodnocení kvality a efektivity ve vzdělávání, komentuje a srovnává způsoby využití interního i externího monitoringu

- ◀ zhodnoceny základní gramotnosti v rámci vzdělávacích systémů zemí OECD a samostatně v rámci ČR, sledovány jsou čtenářská, matematická, přírodovědná, sociální, jazyková a informační gramotnost
- ◀ v rovině gramotností je analyzováno jejich postavení v koncepčních dokumentech, dochází ke srovnání existujících přístupů a metodik, pomocí nichž je sledována podpora jejich rozvoje a dosažené úrovně, rozebírána je související datová základna

- ◀ komentovány jsou podmínky škol pro rozvoj základních gramotností
- ◀ k dispozici srovnání hodnotících systémů i přístupů k inspekčnímu hodnocení škol a školských zařízení v ČR, Slovensku, Rakousku, Polsku, Německu, Švédsku, Finsku, Norsku, Dánsku, Velké Británii, USA či Kanadě
- ◀ součástí je také syntéza poznatků představující souhrn klíčových závěrů hodnocení
- ◀ v závěru zhodnocení názorů a postojů hlavních skupin účastníků vzdělávání k externímu sledování a hodnocení kvality a efektivity vzdělávacích institucí, důraz kladen zejména na postoje k hlavním dopadům externího sledování a hodnocení

Národní rámec kvality ve vzdělávání

< **Národní rámec kvality**

- a) Model kvalitní školy
- b) Kritéria hodnocení
- c) Indikátory (škály)
- d) Záznamové formuláře
- e) Metodika inspekční činnosti
- f) Metody, postupy a nástroje pro hodnocení míry podpory a dosažené úrovně v čtenářské, matematické, přírodovědné, jazykové, sociální a ICT gramotnosti

MODEL KVALITNÍ ŠKOLY – oblasti

- ⟨ Koncepce a rámec školy
- ⟨ Pedagogické vedení školy
- ⟨ Kvalita pedagogického sboru
- ⟨ Výuka
- ⟨ Vzdělávací výsledky žáků
- ⟨ Podpora žáků při vzdělávání (rovné příležitosti)

Model kvalitní školy a kritéria hodnocení

- ⟨ 3 – 5 kritérií pro každou oblast
- ⟨ návaznost na dosavadní kritéria
- ⟨ modifikace pro MŠ, ZŠ, G, SOŠ a VOŠ, využitelnost pro školská zařízení
- ⟨ varianta akcentující speciální vzdělávací potřeby
- ⟨ popis kritérií ve víceúrovňové škále
- ⟨ prostředí školy

Koncepce a rámec školy

Kvalitní škola ví, kam chce směřovat, a jde úspěšně za svým cílem.

Kritéria v této oblasti kladou důraz na jasná pravidla a mechanismy, s jejichž pomocí vedení školu řídí a které umožňují efektivní organizaci školy a její rozvoj a zajišťují, že škola je bezpečné, příjemné a vstřícné místo pro efektivní vzdělávání a osobnostní rozvoj žáků. Základem systematického zvyšování kvality je srozumitelná vize, koncepce a formulace cílů školy. Klíčovou součástí cílů školy je školní vzdělávací program, který je v souladu s odpovídajícím rámcovým vzdělávacím programem a všemi právními předpisy týkajícími se vzdělávání. Pro systematický rozvoj kvality vzdělávání je důležité, aby vedení školy prostřednictvím konstruktivních vztahů a diskuzí se zřizovatelem získalo nejen porozumění zřizovatele pro tyto vize a cíle a pro podmínky potřebné pro jejich dosažení, ale i zřizovatelovu identifikaci s realistickou vizí a strategií školy sladěnou s vizí rozvoje obce nebo kraje. Kvalitní škola je organickou součástí své obce a regionu, aktivně se zapojuje do života obce.

Koncepce a rámec školy

Dosažení vysoké kvality vzdělávání je obtížné bez konstruktivních vztahů s rodiči (zákonnými zástupci žáků), protože otevřené a konstruktivní vztahy s rodiči jsou základem důvěry. Kvalitní škola aktivně usiluje o to, aby rodiče v co nejvyšší míře vzali cíle školy za své.

Kvalitní vzdělávání nelze poskytnout bez toho, aby se žáci a všichni aktéři cítili ve škole bezpečně. Kvalitní škola je bezpečné a otevřené místo vstřícné k oprávněným potřebám žáků, pedagogů, vedení a dalších aktérů, místo umožňující otevřenou a konstruktivní komunikaci. Má jasná, všem srozumitelná pravidla a mechanismy organizace své činnosti a řešení problémů, aktivně uplatňuje prevenci všech forem rizikového chování.

Pedagogické vedení školy

Ředitel kvalitní školy je vůdčí osobností pedagogického procesu.

Kritéria v této oblasti kladou důraz na aktivitu vedení školy. Právě přístup vedení školy v oblasti řízení pedagogických procesů je klíčový pro kvalitu vzdělání, které škola poskytuje. Důraz je na všech třech základních činnostech: realizaci opatření a jejich řízení, monitorování a vyhodnocování i následném přijímání opatření. Nezbytnou součástí pedagogického vedení je i vytváření zdravého školního klimatu, zajištění a rozvoj kvalitního pedagogického sboru, ale i zajištění materiálních podmínek pro vzdělávání. Nutným předpokladem kvalitního pedagogického vedení školy je vlastní profesní rozvoj členů vedení školy.

Kvalita pedagogického sboru

Kvalitní školu tvoří kvalitní učitelé a další pedagogičtí pracovníci.

Kvalitní vzdělávání se odehrává především v kontaktu žáků s pedagogy. Jádrem kvalitní školy jsou kvalitní učitelé a další pedagogičtí pracovníci – kvalifikovaní, profesně zdatní, přístupující ke studentům s respektem, vstřícní, profesionálně vystupující, podporující rozvoj odpovědnosti u žáků, uvědomující si vlastní odpovědnost, otevření výměně zkušeností, konstruktivně spolupracující s kolegy a soustavně rozvíjející vlastní vzdělání, rozhled a schopnosti. Smyslem kritérií v této oblasti je hodnocení této důležité stránky kvalitní školy.

Výuka

Kvalitní vzdělávání směřující k dobrým vzdělávacím výsledkům všech žáků je základem kvalitní školy.

Smyslem naplňování kritérií v oblasti výuka je implementace principů výuky, které v maximální možné míře přizpůsobují volbu výukových cílů, prostředků a metod individuálním schopnostem žáků a vedou k harmonickému rozvoji vědomostí, dovedností i postojů žáků na bázi kritického sebehodnocení přiměřenému jejich věku. Zásadním předpokladem pro realizaci takové výuky je přesvědčení pedagogů o možnosti osobnostního a vědomostního rozvoje každého žáka bez ohledu na jeho aktuální pozici na cestě ke vzdělávacím cílům. Klíčovým prostředkem k vytváření vztahu žáků k učení je vysvětlování souvislostí vyučovaného s reálnými situacemi každodenního života a v maximální možné a vhodné míře i zahrnování takových výukových situací a úkolů, v nichž žáci úměrně svému rozvoji takové situace sami rozpoznávají a využívají.

Vzdělávací výsledky žáků

Kvalitní škola umožňuje každému žákovi maximální rozvoj odpovídající jeho možnostem

Cílem pro naplňování kritérií v oblasti vzdělávací výsledky je zhodnocení kvality činnosti školy v jedné z nejpodstatnějších funkcí každé školy – tj. dosáhnout toho, aby její absolventi byli vybaveni takovými znalostmi, vědomostmi a kompetencemi, které zajistí jejich úspěšnost v dalším vzdělávání. Velmi důležité je, aby škola byla schopna systematicky zjišťovat objektivní informace o kvalitě svého vzdělávání, dokázala přijímat a v praxi realizovat smysluplná opatření ke zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání na individuální, skupinové i celoškolské úrovni. Nezbytným předpokladem pro kvalitní vzdělávání školy je schopnost zajistit, aby vzdělávací výsledky žáků odpovídaly požadavkům realizovaných vzdělávacích programů, aby škola svou činností dokázala motivovat k dosahování co nejlepších výsledků podle schopností žáků a také dokázala docílit toho, aby žáci dokázali své vědomosti a schopnosti prokázat a uplatnit v průběhu vzdělávání a v praktickém životě. Velmi důležitým aspektem pro naplnění kritérií v této oblasti je rovněž systematické vyhodnocování úspěšnosti absolventů v dalším vzdělávání a schopnost školy na tyto informace adekvátně reagovat.

Podpora žáků při vzdělávání

Kvalitní škola sleduje pokroky v učení všech žáků a cíleně podporuje ty, kdo vyžadují speciální péči.

Smyslem kritérií v této oblasti je zajistit spravedlivost při přijímání žáků ke vzdělávání a v jeho průběhu. S tím souvisí poskytování individuální podpory pro rozvoj kognitivních i sociálních dovedností všem žákům, kteří ji potřebují, a zajištění vstřícného a přátelského prostředí. Pro realizaci spravedlivého vzdělávání je však nezbytné naplnění kritérií i v dalších oblastech: zásadní je průběžné sledování výsledků každého žáka a poskytování pravidelné zpětné vazby a motivující přístup pedagogů demonstrující vysoká očekávání od všech žáků.

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání

< **Koncepce a rámec školy (ZŠ)**

1. Škola má jasně formulovanou vizi a realistickou strategii rozvoje, které pedagogičtí pracovníci sdílejí a naplňují
2. Škola má vzdělávací program (ŠVP), který vychází z vize a strategie rozvoje školy a je v souladu s kurikulárními dokumenty (RVP); jeho cíle jsou srozumitelné pro pedagogy i rodiče
3. Škola funguje podle jasných pravidel umožňujících konstruktivní komunikaci všech aktérů (vedení, učitelé, rodiče) a jejich participaci na chodu školy
4. Škola je vstřícné a bezpečné místo pro žáky, jejich rodiče, pedagogické i nepedagogické pracovníky
5. Škola spolupracuje s vnějšími partnery

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání

◀ Pedagogické vedení školy (ZŠ)

1. Vedení školy aktivně řídí, pravidelně monitoruje a vyhodnocuje práci školy a přijímá účinná opatření
2. Vedení školy aktivně vytváří zdravé školní klima – pečuje o vztahy mezi učiteli, žáky i vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky a jejich zákonnými zástupci a o vzájemnou spolupráci všech aktérů
3. Vedení školy usiluje o zajištění optimálních personálních podmínek pro vzdělávání, cíleně pečuje o naplnění relevantních potřeb každého pedagoga a jeho profesní rozvoj, vytváří podmínky pro výměnu pedagogických zkušeností s dalšími školami a účinně podporuje začínající pedagogy
4. Vedení školy usiluje o optimální materiální podmínky vzdělávání a pečuje o jejich účelné využívání
5. Vedení školy klade důraz na vlastní profesní rozvoj

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání

◀ Kvalita pedagogického sboru (ZŠ)

1. Pedagogové jsou pro svou práci kvalifikovaní a odborně zdatní a ke své práci přistupují profesionálně
2. Pedagogové důsledně uplatňují při komunikaci s žáky a rodiči a kolegy vstřícný, respektující přístup
3. Pedagogové aktivně spolupracují a poskytují si vzájemně podporu a zpětnou vazbu
4. Pedagogové podporují rozvoj demokratických hodnot a občanské angažovanosti
5. Pedagogové aktivně spolupracují na svém profesním rozvoji

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání

< Výuka (ZŠ)

1. Pedagogové systematicky promýšlejí a připravují výuku v souladu s vědomostními, dovednostními i postojeovými cíli definovanými v kurikulárních dokumentech školy a potřebami žáků
2. Pedagogové využívají široké spektrum výchovně-vzdělávacích strategií pro naplnění stanovených cílů
3. Pedagogové systematicky sledují vzdělávací pokrok každého žáka a při plánování a realizaci výuky zohledňují individuální potřeby žáků
4. Pedagogové se ve své práci zaměřují na sociální a osobnostní rozvoj žáků

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání

< Vzdělávací výsledky žáků (ZŠ)

1. Škola soustavně získává informace o posunech výsledků každého žáka ve všech vzdělávacích oblastech a reaguje na ně vhodnými pedagogickými opatřeními
2. Výsledky vzdělávání žáků odpovídají očekávaným výsledkům podle vzdělávacích programů
3. Žáci školy jsou motivovaní k dosahování dobrých výsledků a demonstují sociální a osobnostní kompetence a občanské hodnoty
4. Škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu, při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání či profesní dráze a aktivně s výsledky pracuje v zájmu zkvalitnění vzdělávání

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání

< Podpora žáků při vzdělávání (rovné příležitosti) - (ZŠ)

1. Škola vytváří každému žákovi a jeho rodině rovné příležitosti ke vzdělávání bez ohledu na jeho pohlaví, věk, etnickou příslušnost, kulturu, rodný jazyk, náboženství, rodinné zázemí, ekonomický status nebo speciální vzdělávací potřeby
2. Škola poskytuje účinnou podporu všem žákům s potřebou podpůrných opatření
3. Škola věnuje patřičnou pozornost osobnostnímu rozvoji žáků a dbá na to, aby žádný žák nebyl vyčleňován z kolektivu

Popisy kritérií – výborná úroveň

Oblast 2: Pedagogické vedení školy

Kritérium 2.1 Vedení školy aktivně řídí, pravidelně monitoruje a vyhodnocuje práci školy a přijímá účinná opatření

Vedení školy aktivně řídí pedagogické procesy na úrovni školy. Podněcuje pedagogický rozvoj školy v souladu s koncepcí rozvoje školy. Pravidelně vyhodnocuje stav ve všech důležitých oblastech pedagogických procesů (vzdělávání), ale i v oblasti řízení školy. Systém autoevaluace školy je promyšlený a stabilizovaný. Procesy řízení i vyhodnocování jsou prováděny efektivně tak, aby napomáhaly zkvalitňování vzdělávání každého žáka. Vyhodnocována je i účinnost zaváděných opatření ke zlepšení stavu. Při řízení vedení školy respektuje všechny relevantní právní předpisy.

Popisy kritérií – výborná úroveň

Kritérium 2.2 Vedení školy aktivně vytváří zdravé školní klima – pečuje o vztahy mezi učiteli, žáky i vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky a jejich zákonnými zástupci a o vzájemnou spolupráci všech aktérů

Vedení školy aktivně vytváří pozitivní klima, které podporuje učení každého žáka. Vlastní prostředí školy, čistota a estetická úprava vnitřních prostor i okolí napomáhají pozitivnímu klimatu. Pozitivní školní klima se projevuje v dobrých prosociálních vztazích mezi učiteli navzájem, mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem i mezi rodiči (zákonnými zástupci) a vedením školy a učiteli. Žáci školy jsou respektováni a dodržují pravidla, na jejichž formulování mají možnost se podílet. Učitelé se aktivně účastní na rozvoji školy. Vedení školy vytváří podmínky pro rozvoj pedagogické spolupráce mezi učiteli například formou předmětových komisí. V průběhu roku je dostatek příležitostí pro vzájemnou spolupráci učitelů a zákonných zástupců. Nástroje ke sledování a vyhodnocování školního klimatu jsou užívány tak, aby napomáhaly jeho zlepšování.

Popisy kritérií – výborná úroveň

Kritérium 2.3 Vedení školy usiluje o zajištění optimálních personálních podmínek pro vzdělávání, cíleně pečuje o naplnění relevantních potřeb každého pedagoga a jeho profesní rozvoj, vytváří podmínky pro výměnu pedagogických zkušeností s dalšími školami a účinně podporuje začínající pedagogy

Vedení školy provádí systematické hodnocení práce učitelů a poskytuje jim pravidelně zpětnou vazbu k jejich práci. Na základě hodnocení plánuje spolu s učiteli jejich další profesní rozvoj. Vedení školy motivuje pedagogy k sebehodnocení a ke kolegiálnímu hodnocení. Podporuje jejich profesní rozvoj rozmanitými efektivními formami, například kolegiální spoluprací, koučingem, mentoringem, spoluprací s jednotlivci či týmy z jiných škol, a vytváří podmínky pro jejich realizaci. Škola cíleně podporuje rozvoj pedagogických schopností začínajících učitelů, pro něž má zpracovaný účinný adaptační program.

Popisy kritérií – výborná úroveň

Kritérium 2.4 Vedení školy usiluje o optimální materiální podmínky vzdělávání a pečuje o jejich účelné využívání

Vedení školy systematicky vyhodnocuje stav materiálních podmínek pro vzdělávání. V souladu s koncepcí rozvoje školy a ve spolupráci se zřizovatelem se snaží zajistit takový stav materiálních podmínek, který umožní vzdělávání každému žáku dle jeho individuálních vzdělávacích potřeb. Vedení školy usiluje o udržení dobrého technického stavu školy, materiálních podmínek vzdělávání a jejich průběžné zkvalitňování.

Popisy kritérií – výborná úroveň

Kritérium 2.5 Vedení školy klade důraz na vlastní profesní rozvoj

Vedení školy má plán vlastního profesního rozvoje, který dlouhodobě realizuje. Jeho součástí jsou aktivity spojené s výměnou a předáváním zkušeností na jiných školách podobného typu.

Podmínky školy

Charakteristika prostředí, v němž škola pracuje

Kvalitní vzdělávání vyžaduje odpovídající materiální i finanční podmínky. Spravedlivé hodnocení zohledňuje podmínky, které škola nemůže ovlivnit.

- Charakteristika regionu - demografická a sociálně-ekonomická, atraktivita regionu a dostupnost kvalitních pedagogů
- Materiální podmínky
- Finanční podmínky
- Složení žáků školy

Informace o prostředí, v němž škola pracuje, nemají postavení kritérií hodnocení školy. Ve výstupech inspekční činnosti slouží pouze k popisu konkrétního prostředí a kontextu, v němž škola pracuje. Umožňují však srovnání se statistickými charakteristikami stejných indikátorů v celém souboru škol v ČR a jsou důležitým signálem pro zřizovatele při jejich rozhodování o naplnění předpokladů pro kvalitní vzdělávání v dané škole.

Informační systém pro sběr dat a vyhodnocování dat

InspIS DATA

- ⟨ hlavní informační systém ČŠI
- ⟨ plánování a organizace inspekční činnosti
- ⟨ sběr a vyhodnocování inspekčních dat
- ⟨ povinné využívání ze strany škol a školských zařízení
- ⟨ úrazy
- ⟨ inspekční elektronické zjišťování
- ⟨ reporty pro ČŠI i další aktéry
- ⟨ manuál pro zasílání záznamů o úrazech na webu ČŠI
- ⟨ manuál pro školy – realizace INEZ na webu ČŠI
- ⟨ videomanuál pro školy

Metody, postupy a nástroje pro hodnocení gramotností

- ⟨ gramotnosti ukotveny v RVP
- ⟨ součást vzdělávání
- ⟨ absence nástrojů pro hodnocení
- ⟨ formuláře, dotazníky, inspekční postupy
- ⟨ expertní týmy
- ⟨ pilotní ověřování
- ⟨ školení, e-learningové kurzy
- ⟨ implementace a sdílení s dalšími aktéry

- ⟨ čtenářská, matematická, přírodovědná, sociální, jazyková, informační gramotnost
- ⟨ nástroje a postupy k tematicky zaměřené inspekční činnosti
- ⟨ podmínky pro rozvoj gramotnosti, průběh rozvoje gramotnosti, dosažená úroveň gramotnosti
- ⟨ inspekční nástroje, využití ve školách
- ⟨ dotazníky (formuláře), hospitační záznamy, osnovy rozhovoru, úlohy v InspIS SET

Matematická gramotnost

Matematická gramotnost spočívá v:

- < potřebě žáka opakovaně zažívat radost z úspěšně vyřešené úlohy, pochopení nového pojmu, vztahu, argumentu nebo situace a v důvěře ve vlastní schopnosti,
- < porozumění různým typům matematického textu (symbolický, slovní, obrázek, graf, tabulka) a v aktivním používání či dotváření různých matematických jazyků,
- < schopnosti získávat a třídit zkušenosti pomocí vlastní manipulativní, experimentální a badatelské činnosti,
- < zobecňování získaných zkušenosti a objevování zákonitostí,
- < tvoření modelů a protipříkladů a dovednosti vhodně argumentovat,
- < schopnosti účinně pracovat s chybou, jako podnětem k hlubšímu pochopení zkoumané problematiky,
- < schopnosti individuálně i v diskusi (především se spolužáky) analyzovat procesy, pojmy, vztahy a situace v oblasti matematiky.

Matematická gramotnost

◀ Dotazník pro ředitele

- materiální, organizační a personální podmínky k rozvoji matematické gramotnosti

◀ Dotazník pro učitele

- klima třídy, komunikace, podpora autonomie žáků, projevy žáků

◀ Dotazník pro žáky

- klima třídy, při výběrových zjišťováních nebo při tematické inspekci

◀ Hospitační záznam

- činnosti žáků, činnosti učitele, podklad pro rozhovor s učitelem

◀ Úlohy pro InspIS SET

- vybrané atributy matematické gramotnosti

Čtenářská gramotnost

- ◀ Čtenářská gramotnost představuje porozumění, využívání, posuzování a angažování se v psaných textech za účelem dosažení cílů jedince, rozšíření jeho znalostí a potenciálu a aktivní účasti ve společnosti.
 - Vztah čtenáře k četbě a ke čtení.
 - Osvojení základních čtenářských strategií.
 - Práce s textem, text jako materiál k diskusi.

Čtenářská gramotnost

◀ Dotazník pro ředitele

- materiální, organizační a personální podmínky k rozvoji čtenářské gramotnosti

◀ Formulář Obecná hlediska dobré výuky v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti

- činnosti a dovednosti učitele

◀ Hospitační záznam

- činnosti žáků, činnosti učitele, podklad pro rozhovor s učitelem

◀ Úlohy pro InspIS SET

- vybrané atributy čtenářské gramotnosti

Přírodovědná gramotnost

- ◁ Přírodovědná gramotnost je způsobilost využívat přírodovědné poznání, klást relevantní otázky a na základě získaných faktů vyvozovat závěry vedoucí k porozumění přírodním jevům a usnadňující odpovědné rozhodování a jednání.
 - Popis a vysvětlování přírodních jevů a procesů.
 - Návrh, realizace a vyhodnocení přírodovědného výzkumu.
 - Interpretace vědeckých dat a důkazů v širších souvislostech.
 - Postoje k přírodovědným tématům.

Přírodovědná gramotnost

- ◀ Formulář Materiální minimum pro rozvoj přírodovědné gramotnosti
 - materiální a organizační podmínky k rozvoji přírodovědné gramotnosti
- ◀ Dotazník učitele a dotazník žáka
 - sebehodnocení, reflexe výuky, překážky a stimuly
- ◀ Hospitační záznam
 - činnosti žáků, činnosti učitele, podklad pro rozhovor s učitelem
- ◀ Úlohy pro InspIS SET
 - vybrané atributy přírodovědné gramotnosti, jednotlivé a komplexní

Jazyková gramotnost

Jazyková gramotnost v cizích jazycích představuje schopnost dorozumět se/komunikovat v jiném jazyce, než je mateřský jazyk. Zahrnuje schopnost jazyk používat v konkrétních komunikačních situacích ve specifických sociálních a kulturních kontextech (interkulturní komunikační kompetence, která akcentuje kulturní senzitivitu), jednak jako znalost jazykových prostředků (kompetence lingvistická) potřebných pro komunikaci. Je rozvíjena při provádění různých jazykových činností, zahrnujících recepci, produkci a interakci. Každá z těchto typů činností se může vztahovat k mluveným či psaným textům, popř. k oběma. Rozvoj jazykové gramotnosti patří k hlavním cílům výuky cizích jazyků. Klade důraz na funkční pojetí jazyka, na užívání autentického jazykového materiálu a vyrovnané zastoupení všech čtyř řečových dovedností (poslech a čtení s porozuměním, mluvený a psaný projev) včetně používání cílového jazyka ve vyučovacím procesu.

Jazyková gramotnost

◀ Dotazník ředitele

- materiální, organizační a personální podmínky k rozvoji jazykové gramotnosti

◀ Dotazník učitele

- metody výuky, sebehodnocení, reflexe výuky, překážky, podpora

◀ Hospitační záznam

- činnosti žáků, činnosti učitele, podklad pro rozhovor s učitelem

◀ Úlohy pro InspIS SET

- vybrané atributy jazykové gramotnosti, poslechové úlohy

Sociální gramotnost

Sociální gramotností rozumíme soubor dovedností opírajících se o určité znalosti (jednak znalost sebe samého a jednak elementární znalosti aplikované psychologie, nauky o lidském chování a etiky). Součástí gramotnosti jsou i postoje (jako hodnotové vztahy). Ty jsou však funkční jen tehdy, pokud skutečně pozitivně ovlivňují chování jedince. Sociální gramotnost je možné vymezit především výčtem souborů určitých gramotnostních dovedností, jako např.: sebepoznání, seberegulace a sebeorganizace (vč. psychohygieny a obran proti různým negativním vlivům), dovednosti sociální percepce a predikce chování druhých, komunikační dovednosti, dovednosti pro spolupráci a pro řešení vztahových problémů a konfliktů. V morální oblasti sociální gramotnost zahrnuje schopnost nést (osobní) odpovědnost za své jednání a tímto jednáním prokazovaný respekt k právům druhých.

Sociální gramotnost

◀ Indikátory rozvoje sociální gramotnosti

- obecné podmínky fungování školy ve vztahu k možnosti rozvíjet sociální gramotnost
- rozvoj sociální gramotnosti žáků, zejména z pohledu výukových činností a procesů, k nimž v souvislosti s výukovými činnostmi dochází
- dosažená úroveň sociální gramotnosti v uzlových bodech vzdělávací dráhy žáků

◀ Činnosti učitele, činnosti žáků

◀ Hospitační záznam jako soubor indikátorů

Informační gramotnost

Informační gramotnost je schopnost:

- identifikovat a specifikovat potřebu informací v problémové situaci,
- najít, získat, posoudit a vhodně použít informace s přihlédnutím k jejich charakteru a obsahu,
- zpracovat informace a využít je k znázornění (modelování) problému,
- používat vhodné pracovní postupy (algoritmy) při efektivním řešení problémů,
- účinně spolupracovat v procesu získávání a zpracování informací s ostatními,
- vhodným způsobem informace i výsledky práce prezentovat a sdílet,
- při práci dodržovat etická pravidla, zásady bezpečnosti a právní normy,

to vše s využitím potenciálu digitálních technologií za účelem dosažení osobních, sociálních a vzdělávacích cílů.

Informační gramotnost

◀ Podmínky rozvoje – Profil Škola21

- komplexní pohled na materiální, organizační i personální podmínky rozvoje informační gramotnosti

◀ Dotazník pro ICT metodika/koordinátora

- obecnější hodnocení přístupu učitelů, podmínky ve škole

◀ Dotazník pro učitele

- přístup, vlastní rozvoj, podmínky a stimuly, podklad k rozhovoru

◀ Hospitační záznam

- formy a metody rozvoje informační gramotnosti ve výuce, podklad k rozhovoru

Obecné rysy inspekčního sledování a hodnocení gramotností

- ⟨ distanční sběr informací
- ⟨ sběr informací na místě
- ⟨ komunikace s vedením školy a pedagogy
(příp. žáky)
- ⟨ hospitační činnost
- ⟨ hodnocení, prezentace a diskuse závěrů
- ⟨ tematická zpráva

Elektronické ověřování výsledků žáků a systém InspIS SET

- ⟨ důležitost informací o výsledcích vzdělávání
- ⟨ doporučení OECD pracovat s národními daty o výsledcích
- ⟨ zpětná vazba, indikace
- ⟨ systém periodického zjišťování výsledků ze strany ČŠI prostřednictvím systému InspIS SET
- ⟨ plošná a výběrová zjišťování
- ⟨ podmínky, průběh, výsledky vzdělávání
- ⟨ zjišťování výsledků na úrovni státu / školy / třídy
- ⟨ domácí testování
- ⟨ aplikace InspIS SETmobile

< Zjišťování výsledků prostřednictvím InspIS SET

- elektronicky realizované zjišťování výsledků (výhody, omezení)
- výběrová zjišťování (konstrukce vzorku škol)
- doplněk k inspekční činnosti na místě, samostatné zjišťování
- inspekční činnost, školní testování (širší využití), domácí testování
- videomanuály, školení uživatelů

< **Výběrová zjišťování výsledků a úrovně gramotností**

- střídání předmětových a gramotnostních zjišťování
- širší spektrum ročníků a typů škol
- rozšiřování spektra dovedností novými typy úloh
- metodická doporučení k interpretaci výsledků

< **Výběrové zjišťování 2015/2016**

- matematická, čtenářská a sociální gramotnost
- žáci 6. ročníku ZŠ a prim osmiletých gymnázií, žáci 1. ročníků SŠ s učebními obory
- realizace v květnu 2016, každá škola jednu z gramotností
- celkem přibližně 900 ZŠ a osmiletých G a 420 SŠ

Tvorba, administrace a hodnocení školních vzdělávacích programů a systém InspIS ŠVP

- ⟨ kurikulární reforma 2005
- ⟨ rámcový vzdělávací program – školní vzdělávací program
- ⟨ nedostatečná administrativní, metodická a finanční podpora pro zavádění
- ⟨ činnosti škol a činnosti ČŠI ve vztahu RVP-ŠVP
- ⟨ hodnocení souladu ŠVP – RVP / hodnocení naplňování ŠVP

- ⟨ systém pro práci se školními vzdělávacími programy
- ⟨ tvorba, administrace, úpravy
- ⟨ kontrolní funkce, vazby RVP-ŠVP, povinné, nepovinné a doporučené položky
- ⟨ automatická avíza o změnách v RVP
- ⟨ metodická příručka pro učitele na webu ČŠI
- ⟨ PPT prezentace pro MŠ, ZŠ a SŠ na webu ČŠI
- ⟨ videomanuály na webu ČŠI

Prezentace škol a školských zařízení – informační systém

InspIS PORTÁL

- ⟨ platforma pro veřejnou prezentaci školy a sdílení informací s veřejností
- ⟨ základní a pokročilé filtry
- ⟨ Základní informace ze školského rejstříku + podrobné charakteristiky školy
- ⟨ doplněno o inspekční zprávy
- ⟨ aktuálně cca 3300 vyplněných profilů
- ⟨ aktuálně formuláře pro MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, ZUŠ, konzervatoře, SVČ, ŠPZ, jazykové školy, domovy mládeže
- ⟨ možnost tvorby webových stránek
- ⟨ manuál pro naplnění profilu škol na webu ČŠI
- ⟨ metodická příručka pro učitele na webu ČŠI
- ⟨ videomanuály pro školy na webu ČŠI

Vzdělávací programy a systém

InspIS E-LEARNING

- ⟨ vzdělávání a školení pro práci s novými metodami, postupy a nástroji
- ⟨ vzdělávání inspekčních pracovníků
- ⟨ vzdělávání pedagogů pro práci s novými informačními systémy
- ⟨ mobilní vzdělávací centra, uživatelské příručky, videomanuály
- ⟨ kurzy zaměřené na práci s informačními systémy
- ⟨ kurzy zaměřené na práci s nástroji pro sledování a hodnocení gramotností

- ◀ nástroj pro distanční vzdělávání
- ◀ ostrý provoz od dubna 2015
- ◀ kurzy zaměřené na ovládání systémů InspIS a práci s novými nástroji pro hodnocení (podpora gramotností, kvalitní škola)
- ◀ centrální portál pro vzdělávání poskytované ze strany ČŠI (včetně nabídky prezenčního školení)

Následující kroky

- ◀ příprava nového projektu v rámci OP VVV
- ◀ úzká návaznost na realizaci projektu NIQES, jehož primárním cílem bylo vyvinout nové metody, postupy a nástroje pro hodnocení škol a školských zařízení i vzdělávací soustavy jako celku
- ◀ pokračování ve vývoji těchto metod, postupů a nástrojů, které pro komplexnost hodnocení kvality počátečního vzdělávání dosud chybějí

- < realizací projektu dojde k propojení externího a interního hodnocení škol na všech úrovních, tedy na úrovni hodnocení vzdělávací soustavy České republiky, kde je externí hodnocení vykonáváno prostřednictvím mezinárodních šetření (PISA, PIRLS, TIMSS, TALIS apod.) a interní hodnocení v tomto kontextu realizuje Česká školní inspekce, a na úrovni hodnocení školy, kde externí hodnocení zajišťují Česká školní inspekce a zřizovatel a interní hodnocení je prováděno autoevaluačními nástroji

- ◀ v projektu NIQES vznikla kritéria kvalitní školy, která se mohou stát vhodným nástrojem pro provázání externího a interního hodnocení škol
- ◀ toto provázání není v České republice doposud uspokojivě řešeno, jak na to poukázala např. analýza expertů OECD, přitom právě vhodné provázání externího a interního hodnocení škol je sledováno jako klíčový faktor rozvoje škol
- ◀ v projektu NIQES byla kritéria kvalitní školy vytvořena, je však třeba vypracovat k nim metodiky jak pro Českou školní inspekci, tak pro školy samotné

- ke sdílenému porozumění kritériím kvalitní školy budou vytvořeny pro vybraná kritéria příklady inspirativní praxe (3 – 5 příkladů inspirativní praxe pro každé z vybraných kritérií)
- tyto příklady inspirativní praxe škol budou vhodně vybrány tak, aby byla u každého kritéria ukázána vysoká kvalita, ale dosažená a realizovaná různými způsoby

- ⟨ vytvořené metodiky a příklady inspirativní praxe budou prezentovány vedení škol na regionálních seminářích v průběhu řešení projektu
- ⟨ výstupem tak bude zkvalitnění inspekční činnosti, lepší sdílení a porozumění kritériím kvalitní školy napříč vzdělávacím systémem a nová metodická podpora školám v podobě popisů dobré praxe reálných českých škol

- < vytvořeny budou také nové metody, postupy a nástroje pro hodnocení těch částí národního kurikula, pro něž dosud adekvátní nástroje k dispozici nejsou (nástroje pro hodnocení klíčových kompetencí a pro zohledňování socioekonomického a teritoriálního zázemí na úrovni žáka i školy s cílem monitorovat úroveň spravedlivosti ve vzdělávání a ve snaze účinně bránit nerovnostem)

- inovovány budou nástroje pro ověřování výsledků vzdělávání a pro zajištění korelace socioekonomických a teritoriálních vlivů s podmínkami, průběhem a výsledky vzdělávání
- prováděny budou důsledné analýzy dat z národních i mezinárodních šetření, kterými Česká školní inspekce (a širěji Česká republika) disponuje, s cílem poskytovat interpretace dat z různých úhlů pohledu

- ◀ zásadním přínosem tak budou relevantní analytické zprávy, které budou velmi dobře využitelné na různých úrovních řízení počátečního vzdělávání, zejména pak pro tvůrce vzdělávacích politik
- ◀ vyvinuté hodnoticí postupy, metody a nástroje budou systematicky implementovány do přímé praxe jednotlivých článků systému vzdělávání v České republice, provedeno bude také důsledné vzdělávání těch aktérů, kteří budou s novými metodami, postupy a nástroji v rámci systému pracovat

- ◀ projekt kromě výstupů projektu NIQES využije také výstupy dalších projektů OP VK a naváže na dosavadní účast v jednotlivých cyklech stěžejních mezinárodních šetření výsledků žáků
- ◀ trvalá udržitelnost projektu bude zajištěna užíváním zavedených metod, postupů a nástrojů všemi aktéry podílejícími se na realizaci počátečního vzdělávání, jejich implementací do hodnoticích činností České školní inspekce i do vlastního hodnocení škol
- ◀ projekt počítá s pětiletou realizací a s rozpočtem ve výši 250.000.000 Kč

ČŠI

Česká školní
inspekce

Děkujeme za pozornost

Mgr. Tomáš Zatloukal, ústřední školní inspektor

PhDr. Ondřej Andrys, MAE, náměstek ústředního školního inspektora

Mgr. Petr Suchomel, Dr., vedoucí oddělení metodik a analýz

Bc. Kamil Melichárek, ředitel odboru ICT a HS

Mgr. Tomáš Pavlas, oddělení metodik a analýz

Mgr. Jaroslav Faltýn, vedoucí oddělení profesního rozvoje